

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Entered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

Tel: CHelsea 3-1247

No. 52 — Štev. 52 — VOLUME LIII. — LETNIK LIII.

NEW YORK, THURSDAY, MARCH 15, 1945 — ČETRTEK, 15. MARCA, 1945

ŠPLOSNA OFENZIVA NA ZAPADNI FRONTI SE KMALU PRIČNE

Na iztočni fronti Rusi pod vodstvom generala Žukova na vsej črti napredujejo.

Umikanje Nemcov je sedaj splošno.

Brodovje angleške vojne mornarice se je pričelo našemu brodovju pri otoku Min-danao na Filipinih.

ZAPADNA FRONTA: IZTOČNA FRONTA:

London, 15. marca. — Semkaj je prišlo poročilo, da je na zapadni fronti, oziroma ob reki Reni pripravljeno vse potrebno, da se prične splošna ofenziva in prodiranje zavezniških vojski proti iztoku, oziroma sredu Nemčije. Iztočna in zapadna fronta sta medsebojno oddaljeni le še približno 300 milij. Napredovanje zavezniških vojsk se je deloma že pričelo in sicer za sedaj v smeri proti mestu Saarbruecken.

Mesto Berlin je bilo tekom minole noči ponovno napaeno po angleških bombnikih.

Včeraj so angleški letali preiskusili novo bombo, ki tehta 22,000 funtov in sicer pri napadu na izdrukt v mestu Bielefeld, kateri je bil hipom razdejan.

V Washingtonu so mnenja, da bode nemški general von Rundstedt zaprosil za premirje. (?)

Washington, D. C., 15. marca. — Njegovo tukajšnjih zvezencev in opazovalcev vojnega položaja na zapadni evropski fronti, je prišlo do prepričanja, da je nemški maršal von Rundstedt, ki je povelnik nemške fronte ob Reni, že zaprosil zaveznike za premirje in sicer s tem, da se je obrnil naravnost do zavezniškega povelnika ameriškega generala Eisenhowerja. Toda slednji mu je sporočil, da se zamore uvaževati le "brezpogojna predaja" in sicer na zapadu, izkotu in jugu.

(V "Glasu Naroda" smo očitno dan poročali, da so morali vsi časniški poročevalci časniške zveze APA, ostati oni dan v svojih uradih in da so prebili v uradih tudi vso noč. — Uredništvo.)

Nemške čete na zapadni fronti se v vedno naraščajočem številu predajajo zaveznikom, kar se preje nikdar ni zgordilo v toliki meri.

Tudi se javlja, da je o zgoraj navedeni ponudbi von Rundsteda izvedel Hitler, na kar ga je predstavil nekam drugam.

SREDNJEVROPSKE IN BALKANSKE NOVICE

Odlikanje junaških slovaških seljakov. — Aretacija kvizlingov v Budimpešti. — Diplomatično občevanje med Slovaško in Švicico prekinjeno.

Iz osvobojene Slovaške se bojene Ogrske izdala nekak uradoma poroča naši zvezni kazetnici, da je bilo odlikovanju, vladu, da je bilo odlikovanju, oziroma domobranec, da se število slovaških partizanov morajo v nadalje medsebojno v Liptovski Kokavi, kateri o-nazivati—ne z besedo "gospod", temveč z besedo "paj-odlikovani so bili z raznimi daš", kar pomenira v slovan-skih jezikih—"tovariš". To za-koncno povelje je izdal madjarski ministriški predsednik Szabó. V starih časih, so ma-djarski vojaki vedno rabili besedo "pajdaš", kadar so med-sebojno občevali.

Povodom imenovanega odlikanja se je vršila v vseh krajinah omenjenega okraja velika slavnost. Odlikovani so bili tudi razni domačini imenovanega okraja, kateri so pomagali partizanom in s tem tve-gali svoje lastno življenje.

Odlikanje je osebno razdelil partizanom in ostalim odlikanecem, general Svoboda. Tem povodom je neki odlikanec v svojem govoru v imenu vseh partizan izjavil, da so vsaki čas pripravljeni izvršiti vsakojaka povelja v svrhu pomoći redni slovaški vojski za osvobojenje od Hitlerjeve Nemčije.

Tem povodom je neki protestantski pastor v svojem govoru povedjal, da je bil dan odlikovanja partizan, najslavnejši in največji praznik, kar jih je kedaj bilo v imenovanim pokrajini.

Iz Budimpešti se javlja, da so tamkaj dne 12. t. m. poslali v zavet kvizlinga Andor János, ministra domačih zadav za časa kvizinske vlade pod vodstvom Dome Sztojaya, kateri je prišel na krmilo z pomočjo Nemcov dne 18. marca 1944.

Imenovanega kvizlinga so prebivalci Budimpešte prepoznali v imenovanem mestu, baš, ko je nameraval bežati v takšku, ki je bil v svetu njegovega brega pripravljen. Lopov je bil neizprosen sovražnik vsega, kar je bilo na Ogrskem demokratično. Pri njemu so našli ponarejene dokumente, toda njegovo identitetu so dognali potom natančne preiskave njegovega stanovanja.

Bratislava, Slovaška, 13. marca. — Semkaj se javlja, da je republika Švica prenehala z diplomatično zvezo z Slovaško, to se pravi z slovaško bivšo luharsko vlado pod vodstvom dr. Josipa Tiso, ki je bil nacijski kvizling v Bratislavi. Poslanik republike Švica je bil obveščen, naj takoj odpotuje domov z vsem svojim osobjem.

Istodobno se tudi poroča, da je republika Švica obnovila svoje diplomatsko razmerje z československo vlado.

In Washingtonu se javlja, da je uprava od Nemcov osvojila visoko.

EKSEKUCIJE V BOLGARIJI

Iz glavnega mesta Bolgarije, Sofija, prihaja vest, da so ljudske sodnije do danes ob-sodile na smrt 1221 fašistov in nacijev.

Kot je bilo že včeraj poročano, so seveda po večini

Bolgari, ki so izdajali svoj

narod in pomagali Nacijem.

Smrtna kazen je bila izvršena

pri vseh.

Ni pa s tem rečeno, da je že konč. Bolgarija kakor tudi druge države morajo biti pripravljene na to, da se vči vse izrazovite in nevarne na-

ci-fašiste.

Tudi v Jugoslaviji delajo ljudska sodišča s polno paro.

Posebno dosti dela jih bo ča-kalo, kadar pade "samostojna Hrvatska", katero vodi znani lopovski morilec Pavelić. In čedno se zdi vsem, da ni v ce-zi Hrvatski nikogar, ki bi se upiral Paveliću. Pač pa se u-pirajo Titu, kateremu je na-sproten tudi znani Maček.

Opice za delo

Nič se ne sme smejati—to je resničen "monkey business". Ce ne veste, kje je Jackson County, van povemo, da je v Missouri, odkoder prihaja naš podpredsednik. In tam imajo sodnijo, ki ima centralno kur-javo na zrak. In ta zrak pri-haja po razmeroma majhnih cveh, katere se pa od časa do časa zamaše.

No, in tukaj pridejo opice na vrsto. Neki podjetni človek, ki ima rad živali, je namreč poiakušal tako, da je izuril opice. Dene jih v tiste cevi ka-ko, da drže nad sabo velike krtace. Ko gredo dol, gredo okrtačijo vse saje. Spretni, kakor so, pridijo zopet na vrh, nakar jim dajo tako električno pripravo, ki pobira smeti. Zopet gredo dol—in cevi so po-liljona.

Ampak sreča našega izvršujo-čega tajnika Grewa je na pravem mestu. Je prav, da se je spomnil Avstrijev, se bo svet

vsaj prepričal, da jih do danes niše nikjer, razven pod Hit-

lerjem.

Sovjeti in Vatikan

Iz Rima prihaja vest, kate-

ra nam naznana, kakor da se

vrše nekakva pogajanja med

Vatikanom in Sovjeti.

Bajela Amerika ozroma naše dr-

žave na to, da bi se dobil ne-

kak modus vivenda—da bi Vatikan in Sovjeti ne bili drugi proti drugemu.

Vatikan se zdi pripravljen

za nekak sporazum. Znano je,

da se je sedanji papež že pred

drugo svetovno vojno precej

trudil, da doseže nekak spravo.

Mogoč je nekak konkordat.

Pogled na kolinsko katedralo in del mesta ob Reni

"GLAS NARODA"

("VOICE OF THE PEOPLE")

Owned and Published by Slovens Publishing Company, (A Corporation) Frank Salmer, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lapaha, Sec. Place of business of the corporation and address of above officers; 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

:: 52nd YEAR ::

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDROUZENE DRŽAVE IN KANADO: \$7.— ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenemši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHElsea 3-1242

Italijanski vojni zločinci

Tekom minolega tedna smo v "Glasu Naroda" opetovali poročali o izgredih v Rimu, kjer sodijo sedaj italijanske vojne zločince. Pri posebnem tribunalu bi se med temi zločinci moral zagovarjati tudi general Roata, kateri je NA SLOVENSKEM izdal znanaovelja, radi katerih je bilo potem V SLOVENIJI na tisoče nedolžnih ljudi pomorjenih in mnogi vasi in trgov razdejanih, tako, da so od domov ostale le razvaline, dočim je prebivalstvo — kolikor ga je še ostalo — pobegnilo v gozde in se pridružilo partizanom. Imenovani Roata, je z pomočjo svoje žene, ki je razdelila italijanskim orožnikom zastrupljene cigarete, pobegnil iz bolnice, v kateri je bil pod nadzorstvom carabinierov, da čaka na končno obsodbo.

Poročali smo tudi o drugem italijanskem generalu, imenom GIACOMINI, ki je obtožen, da je izdelal in pripravil ves načrt za umor pokojnega JUGOSLOVANSKEGA KRALJA ALEKSANDRA, ko je slednji obiskal Francijo, — od kjer so kasneje pripeljali domov, v Jugoslavijo, njegovo truplo. — To sta toraj dva italijanska fašistična vojna zločinca, ZA KATERA SE JUGOSLAVLJA NAJBOLJ ZANIMA.

• • •

Spošna, oziroma svetovna javnost, se pa zajedno z Jugoslovani zanima še za druge fašistične lopove, kateri bi po vseh pravilih mednarodnega prava, MORALI VISETI.

Pri nas, v svobodnih Zjednjivih državah, zamoremo o tem vprašanje tudi svobodno in javno razpravljalci, dočim je to v ravnokar "osvobojeni" Grški pod smrtno kaznijo zabranjeno. In v osvobojeni Italiji, Belgiji, Nizozemski in Franciji, so tamošnje — tudi "svobodne" — oblasti izdale posebne naredbe, glasom katerih je protizakonito zahtevati obsodbo za glavne zločince.

Dne 25. julija, 1943, se je prvi izmed treh glavnih vojnih zločincov osišča, — italijanski kralj, zajedno s svojim krvnikom, generalom Badoglio, podal zaveznikom. Morda je italijanski kralj, Vittorio Emanuele, v prinneru z Hitlerjem in Hirohitom, nekoliko manj odgovoren za umore milijonov ljudi, toda, — on je bil PRVI, ki je z italijanskim napadom na Etiopijo dne 1. oktobra, 1935, pričel drugo svetovno vojno in tako dal svojim kriminalnim tovarisom osišča vzhled za pohod v dežele miroljubnih ljudstev.

Kedo je toraj odgovoren za to, da je morala italijanska vojska pričeti z napadi na Etiopijo, Španko, Jugoslavijo, Grško in tudi na Rusijo, ako za vse to ni odgovoren italijanski moronski kralj?

Kralj Vittorio Emanuele se je potem kar sam proglašil "cesarjem" Etiopije, ter je istodobno proglašil svojega krvnika, maršala Badoglio, — vojvodom mesta Adis Abeba.

In kedo je bil glavni poveljnik italijanske vojske, katera je napadala NAŠO, AMERIŠKO VOJSKO v Tunisu, Egiptu in na Siciliji? Bil je zopet Badoglio, "vojvoda" Adis Abebe.

Ako Vittorio Emanuele, — malo moron, ki se je dal "kronati" za etiopskega cesarja, in njegov uradni morilec, Badoglio, nista pred vsemi drugimi odgovorna za splošno klanje v Etiopiji, na Španskem, v Jugoslaviji, na Grškem in v Tunisu, — kedo so toraj glavni vojni zločinci, katere je treba kaznovati?

Imenovani, samozvani "cesar" Etiopije, še vedno dobiva milijon dolarjev letni plač kot kralj Italije "na počitnih", medtem, ko dobiva njegov krvni pes in morilec, Badoglio, oziroma "vojvoda" Adis Abebe, svojo pokojino kot upokojeni maršal etiopskega "cesarja".

Italijanski milijonarji in člani mednarodnih kartelov, kateri so z svojim denarjem ustanovili in podpirali fašizem in vojno proti Etiopiji, Španki, Jugoslaviji, Grški, Rusiji in ostalim zaveznikom, so te izdatke v svojem knjigovodstvu vodčrtali z rdečim svinčnikom.

Italija je sedaj osvobojena vse do doline ob reki Po, tako da tam ni več nacijev, toda kraljeva rodbina Savoia, italijanski milijonarji in veleposestniki v Italiji, sedaj skrajo svoje denarne izgube popraviti in nadomestiti potom podtalne kupuje z siromasnim narodom. Po drugih OSENNAJSTIH mesecih, odkar je bila Italija osvobojena, ostali so le še vojni zločinci in vojni profitirji v Italiji ONI ljudje, katerim ničesar ne primanjkuje, in ki se jim tudi ni treba bati glede svoje bodočnosti "na stara leta".

Po najskromnejšem in najnajjem merilu, zamore svet obdolžil moronskega kralja in "cesarja". Etiopije ter lopova Badoglio, ali "vojvodo Adis Abebe", da sta pomorila vsaj milijon nedolžnih ljudi; — toda oba sta to žalostno obtožbo preživelia in se jima prav dobro godi, dasiravno ves svet zahteva, da se vojne zločince kaznuje. Pri vsem tem pa moramo biti uverjeni, da — ako bi kdo skušal poslati v večnost saj enega izmed obeh zločincov, da tako osveti milijone nedolžnih žrtev, — bi ne ostal med živimi — osem najst mesecov.

MIRKO KUHEL:

Slovenija v borbi za svobodo

(Nadaljevanje 7.)

Volitve za višje urade

Izvoljeni kandidati iz malih vasi so bili poslani v občinska in okrajna središča, da tam zastopajo blagor svojih volilcev. Ti delegati so potem izvolili iz svoje srede poslanca za slovenski narodni parlament (skupaj 180 poslancev). Vsi izvoljeni kandidati so zavzeli takoj svoja upravna ali zakonodajna mesta.

Ta proces volitev seveda še ni popoln in ne more biti, dokler je sovražnik še vedno v deželi. Vseeno pa pokaže, da je demokracija na delu kjer koli je mogoče, in čim bo sovražnik pognan čez meje, bo ljudstvo imelo že praktične izkušnje o demokraciji. Za svoj povoju narod dela ljudstvo načrte že danes in svojo pravico do demokracije si pridobiva potom svoje borbe.

Ali je narod zrel za demokracijo?

Pismenost naroda je dobro kazalo, če je ljudstvo zrelo za demokracijo ali ne. V Sloveniji razen malih izjem vsaka odrastla oseba čita in piše. Danes je tam težko najti normalnega človeka, ki bi bil nepismen, kajti osnovna izobrazba je zelo razširjena in skoraj je ni vasi, ki bi ne imela ljudske šole. In to kljub dejству, da je mnogo vasi brez učiteljev in učiteljev in morajo starši in drugi člani obiteli otrok učiti.

V Sloveniji ne gre za vprašanje, ali se dovoli demokracijo nevednemu narodu, temveč ali se demokracija dovoli ljudstvu, ki čita in razumeva. Za slovenski narod je bila vojna in kruta okupacija velika politična šola. Slovenci bodo sigurno znali ceniti pravo vrednost demokracije, kajti s svojo lastno krvjo so platiči zano visoko ceno. Partizansko gibanje se zaveda, da gredo naši ljudje skoz težko šolo

in vsled tega jim skuša nuditi vsako priliko za najširše udejstvovanje naroda pri krajevnih upravah in pri narodni vladi, kakršno si izbirajo sami.

AVNOJ obiskal Slovenijo

Narodni odbor Antifašističnega veča narodne osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ) je poslal posebno delegacijo v Slovenijo, da opazuje ravnanje slovenskega parlamenta in ljudske volitve. Med temi delegati so bili dr. Ivan Ribar, Edo Kardelj, dr. Koebek, Moša Pijade, Vujačić, Filipović, Začević in drugi. Toda prišli so tudi kot svetovalci. V Sloveniji so se nudili od februarja do maja 1944 in v tej dobi so imeli pravovrsto priliko opazovati delovanje demokracije v Sloveniji. Potovali so 45 dni peš in s konji predno so dosegli v Črnomelj. S svojim prihodom so tudi počastili vseslovenski narod, kajti jasno je, da na staja velika razlika med Slovenci ter Srbji in Hrvatimi, ti slednji tedaj še niso doma pričeli izvajati zaključke kongresa v Jajcu. Ko je delegacija odpotovala proti jugu, je bila zelo zadovoljna, kajti PRVI PARLAMENT IN DEMOKRATIČNO POLITIČNO, DELOVNA JE BILO ZAPRICE TO V SLOVENIJI!

V Ameriki so se nekateri elementi morčevali, da je SANS poročal o prvih volitvah in prvenem slovenskem parlamentu. Isti ljudje se danes lahko posmehujejo tudi zaključkom "velikih treh", ki so na konferenci v Jalti pritočili odobrilni pečat na demokratično delo, ki ga razvija Osvobodilna fronta v Sloveniji in Jugoslaviji.

(Prileg še.)

Dopisi

NOVOSTI Iz CENTER, PA.

Iz Center, Pa., javlja našemu uredništvu Mr. Frank Šifrar, da je tamkaj te dni umrla rojakinja Marija Likar, v starosti 65 let. Pokojnica je bila rodona vasi Cabrera bližo Škofje Loke. Njen soprog, kajti tudi hči Fračniška, žive v Rentonu, oba poročena. Njen oženjen sin Anton služi v naši vojski nekje v Franciji. Le sin Josip je še samec in je tudi z našo vojsko nekje na Pacifiku. O smerti matere je bil brat, Ivanko Krešić, načelnica društva št. 400 SNP v Rentonu, Pa. V Zjednjivih državah je bivala nekako 40 let, večinoma v Rentonu.

Istodobno moram tudi javiti, da je bila naša rojakinja J. Pekarek nedavno operirana. Ona je hči Ivanke Pivk. Tudi Frank Jeram je bil v bolnici, toda vsa nevarnost je že začela in tako se kmalu zopet snidemo na njih domovih. Na poletje sta prišla tudi Pavelj Šifrar in Tomaž Škerl. Prvi je bil na Južnem Pacifiku z našo vojno mornarico, dočim slu-

Istodobno moram tudi javiti, da je bila naša rojakinja J. Pekarek nedavno operirana. Ona je hči Ivanke Pivk. Tudi Frank Jeram je bil v bolnici, toda vsa nevarnost je že začela in tako se kmalu zopet snidemo na njih domovih. Na poletje sta prišla tudi Pavelj Šifrar in Tomaž Škerl. Prvi je bil na Južnem Pacifiku z našo vojno mornarico, dočim slu-

Ako se je toraj poskrbelo za to, da se "Etiopskem cesarju" in Badogliju, oziroma "vojvodi Adis Abebe", sedaj tako dobro godi, ne da bi se jima bilo treba zagovarjati radi njunih vojnih zločinov v Etiopiji, na Španskem, v Jugoslaviji in na Grškem — čemu sedaj vse svetovno časopisje in vse radio-postaje zahtevajo, da se kaznuje vse glavne vojne zločince?

Ako dobiva Rudolf Hess v Londonu vse udobnosti in vso oskrbo, in ako zamore tudi znani naci, Putzi Hanfstaengl razkošno živet v razkošnem hotelu v Washington, D. C., oziroma ako je tako postopanje smatrati kot kazen obhajajočih tovarišev in sokrivcev Adolfa Hitlerja, — čemu teraj vse krije, da "vojni zločinci ne smejo uteči zasluniči?"

Je li še kje na vsem svetu, kak drugi milijonar in "plemenita" — razum grofa Galeazzo Ciano — ali Mussolinijevega zeta, ki je bil ustreljen kot vojni zločinec? Je li bil med milijoni človeških žrtev, katere so naciji in fašisti mučili do smrti in streljali, — le eden eidni plemenitaš in milijonar? . . .

Kralj Vittorio Emanuele, maršal Badoglio, v Rimu, — Rudolf Hess v Londonu in Putzi Hanfstaengl v Washingtonu, so dokaj občutljiva "gospoda", in vsled tega bi bilo umestno, da naši radio-komentatorji povedo svojim poslancem, da bodo le vojni zločinci nižje in vsakdanje vrste — kaznovani, dočim se bode skrbeli za to, da se sumozvanemu "cesarju" Etiopije, Badogliju, Rudolfu Hessu in Putzi Hanfstaenglu ne bodo prav nič zalega zgodilo, in da bodo tudi v bodoče živeli prav tako udobno, kakor danes . . .

RAZGLEDNİK

POROČILO Iz BELGRADA

C snikar, Marquis W. edenodini restavrant, kjer i-Childs, ki potuje po raznih o-majo tudi redne koncerte. Ta restavrant je vsako noč pre-priporabljal je v minolem tednu napoljen. Nekega večera se-zvezni domačega časopisa v dela je družba ameriških časnikov, ki so bili člani posebne ameriške misije, pri svoji mi-zi. Ta miza je stata tik mize, pri kateri so sedeli ruski časnik. Slednji so bili prav dobre volje, in tako so napili Zjednjivenski državam. Ameriški časniki so potem napili zdravico Sovjetski vojski; Rusi so na to odgovorili s zdravico maršalu Stalini. Rusi so pri tem zahtevali, da mora vsakodnevno — po ruskem načinu — izpraznit svoj kozarec ve-ndre, ko se napiva našim pravim in vojskam, — in to je seveda, dokaj naporno opravilo. Toda v restavrantu so pre-nehali servirati opojne pičače ob devetih zvečer, in gostje so pričeli odhajati, kajti v Bel-gradu morajo vse gostilne pre-nehati z poslovanjem natančno ob desetih zvečer.

Prebijalstvo je grozno tr-pele in tozadne dokaze je-privajko labko in povsod videti. Ljudje, ki so živčevno in fi-zično slabši od Srbov in Hrvatov, bi kaj tačega sploh ne-zamogli preživeti. Nemci so skušali razdejati vse, kar je bilo v mestu tačega, da je značilo narednostno kulturo. Oni isti dan, predno so morali mesto ostaviti, so požgali vsevčilišče in tudi na-rodno knjižnico; na ta način niso razdejali le neprerečljive zbirke slovanske književnosti, temveč tudi rokopise, katere so književniki pripravljali in urejali celo vrsto let.

Nemci so skušali razdejati vse, kar je bilo v mestu tačega, da je značilo narednostno kulturo. Oni isti dan, predno so morali mesto ostaviti, so požgali vsevčilišče in tudi na-rodno knjižnico; na ta način niso razdejali le neprerečljive zbirke slovanske književnosti, temveč tudi rokopise, katere so književniki pripravljali in urejali celo vrsto let.

Na mestni periferiji sem ob-iskal prostor, kjer je pred pričetkom vojne stala ena iz-med najmodernejsih bolnic v Evropi. V tem vestransko po-skodovanem poslopju, katero so Nemci oropali vseh potreben-čin, skušajo sedaj domači zdravnikopravljati svoje de-lo. Tekom zime, v tem poslopu ni bilo nikake kurjave; ce-lo oddelek za deco, ki je bol-ovala za pljučnico in tuberkulozo, so bili brez kurjave.

Tekom minulih štirih let znašalo je v mestu število ci-vilnih žrtev nad 20.000. Ve-tisoč civilistov je bilo ubitih tek v prvega ameriškega bombardovanja, katero se je pričelo na dan pravoslavne Velike Noči, tako da bode ta, i-nace koristen dogodek, ostal za vedno v spomini preostalih domačinov. Istodobno pa domačini pripovedujejo, da je ameriško bombardovanje Nemci tako razkropilo, da v nadaljevanju je bilo vse silno težaven.

Bograd je še vedno vojaško mesto. Po vseh glavnih ulicah je videti partizansko redar-stvo, in partizani tudi stražijo v teh krajih in da je v veliko čast njemu in oroženi sili vsa vladina poslopja. V mestu posluje sedaj le

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

Dopisov kras podpis in vsebnost se približuje.
Dopisi za četrtino številko naj bodo v
nemih uradu najmanjšemu v sredo ujetni.

Dopisi so nam vedno dobrodošli, ker zanimajo
vse naše čitalce in so ž nimi nad rejki tako-
rečko med seboj pogovarjajo.

IZ GOWANDE, NEW YORK

V februarju sta prejela br. je v več bolnišnicah, o katerih zojavno obvestilo naročnika se radi zdravljenja in postre- Že kako polhvali. Sedaj je v tega lista, John in Mary Pur- lin, da je njiju sin Mirko, ki bolnišnici v Angliji in nam po- je edinec, padel v akciji nekje roča, da je drugo vse zacele- v Franciji. Pokojni Mirko je no, le pljuča še niso prav v bil rojen dne 26. februarja redut; haje je ženi pisal, da naj 1921 v vasi Ponikve na Dolenjskem. Za očetom v t. de- mo, pač pa nazaj na fronto. Dalje sta prejela obvestilo tudi Mr. in Mrs. Joe in Albina Korbar, da je bil njiju sin Stanley, tudi v Franciji, ra- njen v obe roki, toda daljnje podrobnosti žal, niso zna- ne.

Sedaj pa že nekoliko o na- semu Frank Stibilu, kateri je vrle gorenjske krvi. Ko so

neko sredo v februarju na Corregidoru nastale razstrelne predorov, je bil naš Francek Gregor Lutine. Pokojni je bil rojen 11. maja 1887 v vasi Spodnja Idrija na Notranjskem. V to dobo je dosegel leta 1911. Početkom je bil zapo- šlen par let v sadnem inlinu, večkrat se je pa izrazil, da se mu vidi brezpametno delati za druge, in tako je pričel sam na svojo toko izdelavati cement bloke, in se poprijel zi- darskega in tesarskega dela. Sicer lastuje farmo, katero se mu pa baje ni izplačalo, da bi jo obdeloval, in zadnja tri leta je bil zaposlen v tovarni za lim. Poleg žalujoče sproge zapušča stiri sine in sicer tri v vojski; eden je v Angliji, dva sta še tukaj, najmlajši je pa doma. Héerka Julija je o- mož. Frank Božič, druga pa hodi še v solo. Ostavlja tudi tri vnukinje tukaj, ter enega brata in sestro v starci domovini, ako že živi. Pogreb je bil civilen, ker tako je vedno želel, in sicer v sredob. od 2. popoldne na Pine Hill pokopa- lišču. Naj oba pokojnika počivata v miru in sicer prvi v Franciji, drugi pa v ameriški svobodni zemljji, žalujočim ostalim pa moje globoko soža- lje!

Dne 24. decembra je bil v Belgiji po nesreči ludo ranjen moj sin Tomaž Sternisha. Kakor nam je pisal, da je 'jeep' s strojno puško obtičal v snegu, in ko so pridvigali, da bi vozilo spravili naprej, se je puška sprožila ter ga je krogla kaka dva palca na sredini prsi pod vratom pogodila. Bil

Vesti iz slovenskih naselbin

POZIV NA SODELOVANJE IN DRUGE VESTI

Waukegan, Ill. Cenjeno uredništvo:

Tem potom vam naznam, da je dne 13. februarja tukaj

unurl naš rojak, Frank Furlan,

p. d. Princev, rodom iz Vrh-

niške in sicer v starosti 69 let.

Umrl je baš teden dni potem,

ko mu je umrla soprona. Po-

kojnikova ostavljal sedmoro

trok, kateri vsi so odrasli in

Tukaj, pri nas je nekoličko ro-

so poročeni. Pokojnik je bil

naročnik "Glas Naroda" še

po skoraj ves svoj prosti čas

v pred našemu narodu v Evro-

pi, zlasti sedaj, ko se bliža ve-

likonočno vskresenje, ne samo

splošnem, temveč se posebej

v slovenskem pogledu. Radi

tega smo uverjeni, da bo

dne 1. aprila naša dvorana v

Narodnem Domu polna zaved-

nih rojakov, kateri bodo brez-

dvomno po svoji zmožnosti

storili svojo rodoljubno dolž-

nost.

Nadalje smo tudi uverjeni

da nas bodo obiskali vsi roja-

ki iz bližnjih krajev.

Vsem čitaljem "Glas Naroda"

"želim veseli velikonočni

grazniki, ter bilježim iskre-

nim pozdravom.

izborna govornika, da se na- ta način nabere tudi od onih, ki so ponekoliko mláčni, saj nekaj pomoči za naš trpeč način.

Radi tega pozivamo vse na- še rojake v bližini, da se temu pozivu počasno od- zovejo v prid naše slovenske

in jugoslovanske celokupnosti

trok, kateri vsi so odrasli in

Tukaj, pri nas je nekoličko ro-

so poročeni. Pokojnik je bil

naročnik "Glas Naroda" še

po skoraj ves svoj prosti čas

v pred našemu narodu v Evro-

pi, zlasti sedaj, ko se bliža ve-

likonočno vskresenje, ne samo

splošnem, temveč se posebej

v slovenskem pogledu. Radi

tega smo uverjeni, da bo

dne 1. aprila naša dvorana v

Narodnem Domu polna zaved-

nih rojakov, kateri bodo brez-

dvomno po svoji zmožnosti

storili svojo rodoljubno dolž-

nost.

Nadalje smo tudi uverjeni

da nas bodo obiskali vsi roja-

ki iz bližnjih krajev.

Vsem čitaljem "Glas Naroda"

"želim veseli velikonočni

grazniki, ter bilježim iskre-

nim pozdravom.

Vince Mathias.

1033 Wadsworth Ave.

North Chicago, Ill.

NAŠE AKTIVNOSTI V NEW YORKU

Danes nimam dosti poroči- ti o Pomožni akciji, ker seje pretekli petek ni bilo. Vršila se bo v petek 16. marta v pro- storih Slovenskega Doma v Brooklynu. Torej kar je prišlo notri v ta namen, bom poročal prihodnjie.

Nad vse zanimivo se mi je

zdele kar je pisal Rev. Černe-

in ne samo meni, več ljudi se

je izrazilo, da se strinja z njim.

Zadnjo nedeljo sem govoril

z župnikom Petričem in mi je

povedal, da bo na Cvetno ne-

dejo po deseti sv. masi opravi-

vo za borec, ki so padli v tej

vojni, in na Veliko nedeljo pa

bo sv. maša tudi ob desetih

za one v starem kraju žive in

mrtve. Na ta dva dneva, ki

toliko pomenita za nas, bi bilo

lepoto, ko bi mislili o naših man-

na kolektiven način, to je sku-

mo. In na Cvetno nedeljo po-

popoldan pa bo tudi prireditve

v Slovenskem Domu, kot sem

že prej omenil v člankih.

Zadnje čase bolezen nadle-

guje naše ljudi, kot za stavo.

Mr. Ignac Hude, Mr. Mike

Piranat, Mrs. Pogachnik, Mrs.

Francess Kalich, Mrs. Ana Šme-

in drugi, ki so več ali manj

okrevali. Vsem skupaj skoraj-

šno povrnjenje zdravja!

Poleg za pobiranje prispevkov za Rdeči Križ so v pre-

cejnih rokah — menda jih ni

toliko, kot lansko leto, ker so

ljudje zelo zapošleni, poleg te-

ga je pa to težavno delo včasih

vezano z raznimi pripom- bami in včasih naravnost s

ščipanjem, tako če človek ni-

ma prav trde kože, se skor-

ušaši. Upati je, da bo vsak

raumel to delo, ker eden mora

pobirati — ej čisto enostav-

no, da ne moremo izbrati samo

to, kar nam je pri sre- nju

najljubše, pač pa moramo vzeti

ti nase tudi dolžnosti poleg

dobrih.

Nam je težko razumeti te-

žave fantov in mož v krajih,

ki jih ne more doseči nobeden

drugi kot Rdeči Križ. Mi si

predstavljamo to stvar tako

da će je vjet, je izven nevar-

nosti in vsaj živ. To je samo

polovična resnica — je živ, a

če ne pride nič od nikoder, je

tako življenje v resnici slabše

kot pasje. Kajti pes se ne za-

veda in ga nadleguje samo

glad, človeku pa ob takih slu-

čajih vre in vre, dokler ga po-

polnomna ne skuha, da postane

živ mrlič.

Uprava "Glas Naroda"

NOVA IZDAJA —

Hammondov

S V E T O V N I

A T L A S

V njem najdete zemljevid

vsega sveta, ki so tako po-

trebni, da morate slediti da-

našnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvali.

Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U

N A R O D A", 216 West 18th

Street, New York 11

Spisal: FRANCE BEVK

PROBLEMI OKUPACIJE NEMČIJE

Napisal za ONA Donald Bell

"Do smrti imam še vedno dovolj časa," je dejal Čufer in sedel. "Kaj pa ti?"

"Tako! . . ." je Prodar zgnanil z rameni, in ni maral odkrivati svojih ran, da bi se ne pokvaril smeha. "Dolgo se nisva srečala."

"Od Petrove ženitve."

"Res," je spoznal Prodar. Nekaj grenkega se je potegnilo preko njegovega smeha in zopet ugasnilo. Čufer je bil na Petrovem ženitovanju za godesa.

"Kako je z mlado?"

Prodar je pomislil, odprl usta in jih zoper zaprl. Pa je dejal po novem pomisleku vendarle:

"Lagal ti ne bom, če že govorim. Ni tako, da bi se mogel hvaliti. Slabše gre, da bi bilo za silo zadosti."

Čufer je pomislil. "Cela mati je," je dejal. "Grablje ima, vil ne pozna."

"Griljajo nam meri . . . Da jih meni meri, ko delam pri hiši, ampak da jih moji Neži še meri ne, kadar mene ni doma, to je od zlomka! . . ."

"Prezgodaj si prepisal."

"Saj nisem prepisal. Ali to je, da ona misli, da sem prepisal. Po poti v trg sem se bil premislil; Peter se ji ni upal povedati . . ."

Čufer je prasnil v smeh in je koj utihnil. Nato je stegnil dolge roke predse in se je zamislil.

"Težko je . . ." Obrnil je pogovor drugam. "Ali se ti ne zdi, da padajo drevesa v Prisojniku," je pokazal s prostom na nasprotui hrib, kjer se je med zelenjem kazala rjava lisa.

"Sekajo," je dejal Prodar. "Saj sem dejal, da bodo sekali. Lahko so lačni lesa, ljudje so lačni denarja."

"Denar pride v deželo."

"In gre . . . Lakota bo vse požrila. Poglej, tam poglej . . . Ali si šel kdaj skozi meline? Hrib se ruši in zasiplje strugo. Saj bo kmalu nastalo jezero. Niti en grmiček ne raste več. Zakaj? Moj oče pomni, kdaj je bil hrib ogiven in les prodan."

Prodar se je dvignil, stal pred dolginu Čufrom, kakor pritlikavec.

"Zdaj ni denarja ne lesa in ne — zemlje. Ta, ki je les prodal, je prišel na beraško palico . . ."

"Gozd je blagoslov božji, kjer je," je izmodroval Čufer počasi, kakor da se vdaja tudi misli.

"To ti povem," je dejal Prodar skoraj žalostno, "če ne bom pomnil jaz, boš pomnil ti . . . Po moji smrti bo ta breg gol . . ."

Moža sta se ločila. Čufer je izginil med drevesi v ogromno gorsko kotanjo, vso porastlo z goščavo. Prodar se je začel spuščati po stezi v dolino. Prejšnji humor ga je zapustil, njegove ustnice so šepetalne, kakor da se pogovarjajo same med seboj.

"Cefuj, cefuj!" se je oglasil ptič nad njim.

Prodar mu ni odgovarjal, še slišal ga in . . .

XXII.

Vrsta deževnih dni je nastopila. Delo je počivalo. Od juga je gnalo debele plasti oblakov, ki so se ustavliali na vrhuncih gora in ulivali dolge curke teplega dežja v nižavo. Včasih se je nedonadoma zvedrielo, da je posijalo solnce. Zemlja je izparivala, zrak je bil kakor v ječi. Od nekje po dolini se je pripodila meglja in tekla po pobočju navzgor kakor ogromna bela reka.

Prodar je presodil: "Še bo deževalo."

Solnce je zatemnilo, usul se je nov dež, da so se izpraznili oblaki in je v solncu izparovala zemlja.

V soparici, v brezidelju, v pričakovanju lepega vremena so bili ljudje nesrečni. Sami s seboj čemerni, ujedljivi, njih pogledi so bili nejedvlni, besede puste.

Nad Prodarjevo družino je vladalo zadnjе čase nekaj vzdusnega. Kakor oblaki, ki se nabirajo in se kopijo iz soparice in grmagdije svoje črne plasti. Tu pa tam se je prikazal grozči blink, treščilo še ni.

Iz Petrove nedokritosti, njegove laži in njegovega vedenja je zrastla v Milko in njeno mater slutnja, da posestvo ni bilo prepisano. Dejali mu tega nista. Iz negotovosti je rastla v Milki nejvelja; izražala se je v stoterih malenkostih, ki so žalile Prodarja, Prodarico in tudi Petra.

Oblika Milkinega telesa se je spremenila. Iz njene nosečnosti je vstajala razdraženost, ki jo je napravljala v nekaterih trenutkih neznosno. Peter je zamišljen zrl vanjo in vsak hip sklonil glavo. Ko ga je mati videla, da je buljil z očmi v Milkine zaokrožene oblike telesa, je dejala besedo, ki se jo je naslednji hip sklesala:

"Peter, ali se ti ne ujemajo računi?" Sin se je predramil, pogledal mater, in ker ni prenesel pogleda, je šel iz hiše. Milkia je nalahko slutila materino misel in jo je ujedla ob prvi priliki:

"Kaj pa Francka, da nič ne piše?" "Saj je sporočila. Dobro se ji godi . . ."

Te besede je spremjal smeh, ki je podčrtal povedano na način, da se je Prodarica zgrozila. Prodar pa je slišal in dejal:

"Ti glej nase! Veš, ti glej nase!"

Prodarjevega pogleda Milka ni prenesla, ne njegovega očitanka. Nad Prodarico se je maščevala. Ko Prodarja ni bilo doma, ni postavila kosila pred njo, mleko ji je zaklenila.

Nabiralo se je, kakor gnoj v ostudni rani. Uro za uro, dan za dan. Čakali so, da se nekoga dne sprevrže in pokaže življenje svoje bravo, ostuden lice V dinhi deževja, ko so bili navezani, da sede skupaj od junta do večera in ždje pričakujejo, kdaj se nebo zjasni, so občutili to še močnejše.

Starinska ura na steni je bila poldne. Ko je zdrknil zadnji udarec s hripcavim glasom, se je Prodar pokrižal in molil.

In večje je prišla Milka, sedla na klop k peči, prekrizala roke in gledala skozi okno v dež, ki je padal na šipe. Potok je bil narastel, voda je silila na vrt in je segala že do pdvega drevja.

"Bry bo odneslo," je dejal Peter in ustavil svoj korak pri oknu.

"Do hiše bom imeli vodo . . ."

Ura je zdrknila in odbila poi ene. Peter je pogledal na ženo in dejal: "No!" Ta je zastrmela vanj, pol jezna, pol začudena, kakor nad človekom, ki je bil drzen: "Kaj, no?"

"Kosilo prinesi!"

"Kosilo?" se je začudila, kakor da je Peter vprašal po nečem neverjetnem. "Kosilo! Delamo ne, jedi pa bi . . ."

Prodar se je obrnil proti Milki. Gledal jo je kakor sovražnika, ki se je osmešil v svojo skodo.

Peter je razumel. Vedno se je bal, da se razlije povodenj, ki se je nabirala toliko časa. Spoznal je, da je neizogibna. Nejevoljen se je odresel nad ženo:

"Kaj delaš neumnosti!" je zavpila hripcavo. "Ali moram res vse pojesti?"

Pri tem mu je pomežknila, naj bo tiho. To se je zgodilo tako očitno, da je razumel tudi Prodar; Peter je videl njegov obraz, ki je imel zapisano slednjo misel. Bil je osramoten pred očetom, pred materjo in pred samim seboj.

"Skrivaj ne bom jedel," je vzrastel. "Če imaš kaj, prinesi, bomo jedli vse."

Milka je planila kakor ranjena zver in prebodla moža z očmi: "Kaj pa misliš! . . ."

(Dalje prihodnjič.)

PROBLEMI OKUPACIJE NEMČIJE

Napisal za ONA Donald Bell

Težave okupacije bodo najbrže mnogo večje v zahodni Nemčiji kot v onem deu, katerega bodo zasedele ruske čete. Najbrže ne bo mogoče preprečiti izmenjave prebivalstva, kajti to preseljevanje se je v precejšnji meri že začelo.

Nemški listi nimajo mnogo prostora za oglase, toda tudi tak kar je najti v teh časopisih nam priča o tem, da skušajo že sedaj posestnik zemljišč v tovaren na vzhodu prenesti svoje domove na zahod in zamenjati posestva vseh vlastnikov, ki so žalile Prodarja, Prodarico in tudi Petra.

Oblika Milkinega telesa se je spremenila. Iz njene nosečnosti je vstajala razdraženost, ki jo je napravljala v nekaterih trenutkih neznosno. Peter je zamišljen zrl vanjo in vsak hip sklonil glavo. Ko ga je mati videla, da je buljil z očmi v Milkine zaokrožene oblike telesa, je dejala besedo, ki se jo je naslednji hip sklesala:

"Peter, ali se ti ne ujemajo računi?" Sin se je predramil, pogledal mater, in ker ni prenesel pogleda, je šel iz hiše.

Milka je nalahko slutila materino misel in jo je ujedla ob prvi priliki:

"Kaj pa Francka, da nič ne piše?" "Saj je sporočila. Dobro se ji godi . . ."

Te besede je spremjal smeh, ki je podčrtal povedano na način, da se je Prodarica zgrozila. Prodar pa je slišal in dejal:

"Ti glej nase! Veš, ti glej nase!"

Prodarjevega pogleda Milka ni prenesla, ne njegovega očitanka. Nad Prodarico se je maščevala. Ko Prodarja ni bilo doma, ni postavila kosila pred njo, mleko ji je zaklenila.

Nabiralo se je, kakor gnoj v ostudni rani. Uro za uro, dan za dan. Čakali so, da se nekoga dne sprevrže in pokaže življenje svoje bravo, ostuden lice V dinhi deževja, ko so bili navezani, da sede skupaj od junta do večera in ždje pričakujejo, kdaj se nebo zjasni, so občutili to še močnejše.

Starinska ura na steni je bila poldne. Ko je zdrknil zadnji udarec s hripcavim glasom, se je Prodar pokrižal in molil.

In večje je prišla Milka, sedla na klop k peči, prekrizala roke in gledala skozi okno v dež, ki je padal na šipe. Potok je bil narastel, voda je silila na vrt in je segala že do pdvega drevja.

"Bry bo odneslo," je dejal Peter in ustavil svoj korak pri oknu.

"Do hiše bom imeli vodo . . ."

Ura je zdrknila in odbila poi ene. Peter je pogledal na ženo in dejal: "No!" Ta je zastrmela vanj, pol jezna, pol začudena, kakor nad človekom, ki je bil drzen: "Kaj, no?"

"Kosilo prinesi!"

"Kosilo?" se je začudila, kakor da je Peter vprašal po nečem neverjetnem. "Kosilo! Delamo ne, jedi pa bi . . ."

Prodar se je obrnil proti Milki. Gledal jo je kakor sovražnika, ki se je osmešil v svojo skodo.

Peter je razumel. Vedno se je bal, da se razlije povodenj, ki se je nabirala toliko časa. Spoznal je, da je neizogibna. Nejevoljen se je odresel nad ženo:

"Kaj delaš neumnosti!" je zavpila hripcavo. "Ali moram res vse pojesti?"

Pri tem mu je pomežknila, naj bo tiho. To se je zgodilo tako očitno, da je razumel tudi Prodar; Peter je videl njegov obraz, ki je imel zapisano slednjo misel. Bil je osramoten pred očetom, pred materjo in pred samim seboj.

"Skrivaj ne bom jedel," je vzrastel. "Če imaš kaj, prinesi, bomo jedli vse."

Milka je planila kakor ranjena zver in prebodla moža z očmi: "Kaj pa misliš! . . ."

(Dalje prihodnjič.)

KAMPANJA RDEČEGA KRIŽA

Krvna plazma, bolniške in te pomoči in pri tem delu so kirurške potrebskine, klub za delavca in organizacija kot vojake — to so nekatere stvari, ki jih pomagate nabaviti, ki jih vsebuje YMCA in druge. Podpirajte Rdeči Križ! Danes je YMCA in druge.

Podpirajte Rdeči Križ! Danes je YMCA in druge.

Material za čitanje

Ameriški Rdeči Križ je od julija 1943 sem dostavil in razpečal med vojake 2,832,826 knjig in revij.

Radio oddaja "Columbia Broadcasting System", —

javlja našemu uredništvu, da bode v nedeljo, 18. marca, ob 10:30 P. M. med programom znamen pod imenom "We the People" nastopil kot govornik Mr. John Garfield, kateri boste tem povodom počital, o svojem tajnem potovanju v Jugoslavijo zajedno z drugimi svojimi tovariši, kjer so priredili zabave za Tidruženih narodov so deležni tovo vojaštvo.

HELP WANTED :: ŽENSKO DELO

:: HELP WANTED Help Wanted (Female)

F I N G E R W A V E R ALL AROUND, 5 DAYS, SHORT HOURS. STEADY WORK, FINE SALARY

ANNE BORDEAUX BEAUTY BAR 240 BROADWAY N. Y. C. (Opposite City Hall) (51-57)

SIVALKE — IZVEŽBANE

na eno-šlavne Singer in Merrow stroje. — Ako znate delati na sivalnem stroju, potem se oglašite.

Izvrstna plača, stalno delo. Fine razmere.

CONTINENTAL MFG. CO. 24 WEST 30th ST. N. Y. C. 10th fl. (48-51)

IZVEŽBANE SIVALKE

DRAPIRS & CLEANERS

and EXAMINERS na \$22.50 vrti in višje.

NATURNO DELO, AKO ŽELITE.

DOBRE RAZ